

DR. VÁRNAI FERENC

A PÉCSI VASUTAS KONCERTFÚVÓSZENEKAR MÚLTJÁRÓL ÉS JELENÉRŐL

Miként ép gyökerek nélkül nem képes növekedni, fejlődni, majd termést érlelni egy gyümölcsfa, ugyanúgy egészséges zenei gyökerekre van szüksége egy színvonal növelésére törekvő együttesnek is. Ilyen gyökerű, törekvésű és akarató zenekarok közé tartozik a Pécsi Vasutas Koncertfúvószenekar, amelynek múltja 1945-ig nyúlik vissza. Ekkor alakította meg a tehetséges fagottista vasutas dolgozó, *Bali János* azt a szalonzenekart, amelyből 1947-ben kinőtt a pécsi MÁV fúvószenekar.

Karnagya az a kitűnő színházi és honvédkarmester, *Várhalmi Oszkár* lett, aki sokat tett éveken át Pécs zenei életének felvirágoztatásáért. Hathatós irányításával a pécsi MÁV zenekar 1948-ban országos első lett a centenáriumi fúvószenekarok versenyében. 1951 és 1954 között *Enge János*, a pécsi tanítóképző akkori zenetanára vezette eredményesen a zenekart.

Az 1950-es és 60-as évek fordulóján, mint akkoriban a fúvószenekarokat általában, csendes működés jellemezte. *Keresztvölgyi Ádám*, a muzsikusból lett karnagy tartotta a csak vasutasokból álló zenekarban, a zenészekben a lelket. Vezetésével jelentek meg 1965-ben a második, 1966-ban a harmadik Siklói Országos Fúvószenekari Találkozó. A lelkes muzsikusközött, édesapja, a vasúti kalauz *Neumayer Ferenc* mellett fújta a szárnykürtöt – tizenévesen – a zenekar jelenlegi karmestere, *Neumayer Károly* is.

Ebben a zenekarban ismerte meg *Neumayer Károly* a fúvóshangszereket, és kedvelte meg a fúvószénélést. Ez volt zeneiskolája is. A Pécsi Zeneművészeti Szakiskolában *Galamboš János* oktatta trombitára. Aztán sikerrel végezte el a Budapesti Zeneművészeti Főiskolát. Tanítani és zenekarokat vezetni hazajött szűkebb hazájába.

Baranyai fúvószenei rendezvényeken a szászvári ifjúsági fúvószenekarral jelent meg, később a pécsi zeneművészeti zenekarával is.

A fiatal karnagy a szászvári zenekarral 1978-ban érkezett a siklói országos találkozóra, a pécsi szakiskolások együttesével 1982-ben. Zenekaraival – vezetőként – már akkor felhívta magára a szakmabeliek figyelmét. De nem restelt beülni trombitaművészként a hajdani karnagya, *Keresztvölgyi Ádám* vezette Pécsi MÁV Fúvószenekarba, amikor az 1978-ban Siklóson országos minősítő hangversenyen vett részt.

A Pécsi MÁV Fúvószenekar irányítását *Keresztvölgyi Ádám*tól *Nagy Viktor* zeneiskolai tanár (ma neves operarendező) vette át. Tőle jutott a zenekar karmesteri pálcája az egykori ifjú vasutas-trombitás *Neumayer Károly* kezébe.

Neumayer Károly jelenleg a PTE Művészeti Kara Zenetanárképző Tagozatának rézfúvós tanszékvezető tanára.

Művész-tanári diplomáját öt évvel ezelőtt a karmesterivel is kiegészítette.

A Pécsi Vasutas Koncertfúvószenekar léte és kimagasló sikerei – amelyek a következőkben kerülnek taglalásra – azt bizonyítják, hogy milyen fontosak egy zenekar történetében a múlt történései, zenei eseményei és legfőképpen meghatározó vezetőjének, karnagyának kötődése az együtteséhez.

A pécsi vasutas zenekar közel húsz év óta nevezhető – *Neumayer Károly*val az élén – az ország, és talán túlzás nélkül, Európa egyik kiemelkedő amatőr koncertfúvószenekarának.

Sebesröptű és egyenletesen felfele ívelő zenei pályájának köszönhetően, a létszámában is gyorsan megnövekedett zenekar már 1984-ben – *Neumayer Károly* vezényletével – I. díjat nyert a XV. Siklói Országos Fúvószenekari Fesztiválon, továbbá kiemelt Arany-diploma minősítést szerzett, és elnyerte a „Kiváló együttes” címet.

1985-ben összemérte felkészültségét a csehországi *Ost-ravában* a „Nagy Fúvószenekarok Versenyén”, ahol szintén első helyezést ért el. Ezt nagysikerű külföldi koncertkörutak követték – 1989-1990 – *Hollandiában*, *Bulgáriában*, *Jugoszláviában* és *Ausztriában*.

Az 1992-es év újabb sikereket hozott. A németországi *Bambergben*, ahol közel kétszáz európai zenekar ült a tekintélyes szakemberekből álló zsűrik elé, kategóriájában első helyezést ért el. A XIX. Siklói Nemzetközi Fúvószenekari Versenyen I. díjat és különdíjat szerzett. Egy év múlva, 1993-ban, *Olaszországban*, a *Riva del Gardai* Nemzetközi Versenyfesztiválon szinte minden díjat elnyert, amit egy zenekar elnyerhetett: a kötelező mű legszebb megszólaltatásáért járó különdíjat, a három kategóriában versenyző zenekarok abszolút első díját és a „legjobb karmester” díját.

1994-ben a Magyar Fúvószenei Szövetség országos minősítésén megkapta a legmagasabb, a „Nemzetközi Fesztiválzenekar” címet.

Újabb nemzetközi elismerést, 1997-ben ismét két helyen szerzett, éspedig *Spanyolországban*, *Valenciában* – Nemzetközi Fesztiválon – első helyezést, és *Ausztriában* a WASBE (Fúvószenészek és Fúvószenekarok Világszövetsége) *Schladmingi Világkonferenciáján*, ahol magyar zeneszerzők műveiből adott igen sikeres koncertet.

Itt jegyezzük meg, hogy a pécsi vasutas zenekarnak és karnagyának kiemelkedő érdeme volt és van abban, hogy felvállalta, ill. vállalja ma is új magyar és külföldi fúvós-művek bemutatását, megszólaltatását. Ezt igen magas, ún. profi szinten teszi. De példát mutat régebbi korok értékes művei jó fúvószenekari átíratainak megszólaltatásával is.

A SZAKMA ÜNNEPEI

Nem véletlen tehát, hogy 2001 júliusában, Hollandiában, a Világzenei Fesztiválon már *kiemelt I. díjat* nyert.

A zenekar történetének része az is, hogy a Magyar Rádió 1984 óta évenként felvételeket készít és sugároz műsorából. Továbbá, hogy lemezei jelentek meg, melyek igen népszerűek a fúvószenét kedvelők körében, és szívesen lép fel jótékonyági koncerteken is.

Ez évben, január 22-én, a Magyar Kultúra Napján kapta – amire igen büszke! – legújabb elismerését, a Nemzeti

Kulturális Minisztérium új művészeti díját, a *Csokonai Vitéz Mihály-díjat*.

Örömmel újságolták a zenekart támogató-fenntartó Pécsi Vasutas Művelődési Házban, hogy a zenekar jelenlegi létszáma közel száz tagú, nyolcvan százaléka tanuló és különböző foglalkozású fiatal, akik az idősebb muzikusokkal együtt a zene öröméért és élmény-nyújtásáért járnak szívesen az izgalmas próbákra, és ülnek boldogan, méltán sikert remélve – itthon és külföldön – a koncertpódiumokra.

SCHÉFFER ANNA

Pataki József, a Csokonai Vitéz Mihály alkotói díjas egri művész-tanár

Társaságunk, az Országos Képző- és Iparművészeti Társaság (a továbbiakban „OKIT”), nagy örömmel üdvözölte a Nemzeti Kulturális Minisztérium által alapított Csokonai Vitéz Mihály-díjat. E díj olyan egyéni alkotóknak, alkotó-csoportoknak jelent elismerést, akik és amelyek a folyamatos alkotói tevékenység mellett az utód nevelés, a közművelődés területén is kimagasló tevékenységet folytatnak. E díj megalapítása – az Alkotó emberek című könyv megjelentetésével együtt – végre állami szinten is elismeri a magyar élő kultúra e fontos, széles társadalmi rétegeket érintő szféráját. Ez az amatőr alkotói társadalom az, amely jó értelemben véve fogyasztható közvetítője a magyar kulturális, művészeti, közösségi tradícióknak. E tény felismerése, elismerése az utolsó pillanatban történt az EU-hoz való csatlakozásunk előtt.

Számunkra ezért is volt fontos, hogy tagjaink közül jelöltet állítsunk mind egyéni, mind csoport kategóriában. Így magunkról is hírt adhattunk, miközben tudtuk, hogy a közel 400 fős tagságunkkal a magyar, nem hivatásos képzőművészeti alkotói tábor csupán kis szeletét jelentjük. E miatt nem remélt, ám így annál nagyobb örömet jelentő tény számunkra, hogy a képzőművészeti egyéni kategóriában a jelöltek közül a T. Kuratórium tagunkat, Pataki Józsefet találta e díjra érdemesnek.

Pataki József 1936-ban született Borsodszemerén. Kéz ügyességével, rajzkészségével már az általános iskolában kitűnt tanárai számára. Egerben tanítóképzői, majd földrajz-rajz szakon tanári diplomát szerzett. A képzőművészeti főiskola által szervezett emelt szintű rajztanári továbbképzőt kiváló eredménnyel végezte el. Itt kapott biztatást további alkotó munkájához mestereitől: Xantus Gyulától és Balogh Jenőtől.

Gyöngyöspátán kezdett el tanítani, majd rövidesen már Egerben dolgozott.

1965-ben megszervezte a megyében élő, alkotó rajztanárok nyári művésztelepét Szilvásváradon. Ennek a Megyei Rajztanárok Stúdiójának 20 évig volt vezetője, szervezője.

A rajz-tanárokat országos szinten összefogó Székely

Bertalan Körnek is tagja volt, kiállításaiokon rendszeresen szerepelt.

42 évi pedagógiai munkássága mellett, aktívan alkotott.

Művészi látásmódját, technikai ismereteit országos szervezésű nyári művésztelepeken (Szolnok, Mártély, Debrecen, Kőszeg, Salgótarján, stb.) fejleszti tovább, melyeken rendszeresen a mai napig részt vesz.

A képzőművészet számos műfajában elismerésre méltót hozott létre. Otthonosan mozog a grafika, festészet, kisplasztika területén. 10 éve tűzzománcal foglalkozik. A salgótarjáni Zománcművészeti Nyári Tábor rendszeresen meghívott résztvevője, ahol nagy méretű zománc táblaképeit készíti.

Nyugdíjba vonulását megelőzően 32 évig az Egri Gyermekvárosban tanított. Növendékei az általa szervezett, vezetett, jól felszerelt művészeti szakkörben tevékenykedtek, ahol a grafika és festészet mellett az agyagozás, textilfestés, tűzzománc készítés fogásait is elsajátították. Tanítványai művészeti munkáikkal szép sikereket értek el a hazai pályázatokon, három alkalommal nemzetközi pályadíjat is szereztek. Gondozottai, tanítványai közül többen kaptak tőle indíttatást rajztanári, grafikusai, festői pályához.

Az eltelt 50 évi alkotói tevékenysége során több mint 80 kollektív és egyéni kiállításon vett részt. Első önálló kiállítását 1970-ben Dr. Bánszky Pál a Magyar Művelődési Intézet akkori művészeti osztályvezetője nyitotta meg.

Egerben, a megye városaiban, a Megyei Művelődési Központban szervezett kiállításokon, biennálékon rendszeres résztvevő. Grafikai a Miskolci Grafikai Biennáléra is eljutottak. Alkotói munkásságát számos elismerés értékeli, több első és több különdíj fémjelzi. Eger Város Díját is birtokolja. Ő talán legbüszkébb arra a kiállításra 1952-ben, ahol a megye elismert festőinek képeivel együtt egy grafikáját is kiállították, ekkor a tanítóképző második évét végezte. Valamint arra a 2002-es strasbourg-i kiállításra, melyen Eger városa mutatkozott be. Ezen két nagy méretű tűzzománc képével szerepelt és aratott elismerést.

Pataki József tágabb és szűkebb értelemben is nagy patrióta. Munkássága a magyarság kultúrájának, életének tradícióit, Eger városának szépségét, történelmét rögzíti.